

CRONICA DRAMATICĂ

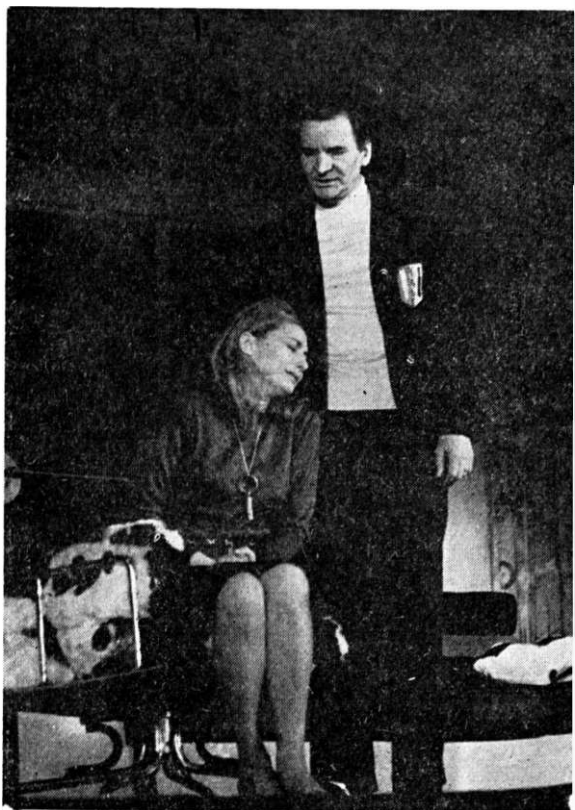
Teatrul Național
„I. L. Caragiale”

PRIZONIERUL DIN MANHATTAN

de Neil Simon

L-am reîntilnit pe Radu Beligan : Actorul ; pe visătorul astronom și poet din *Steaua fără nume*, pe pasionatul arheolog din *Ultima oră*, pe incisivul, ironicul Cerchez din *Zia-riștii*, pe amarul, scepticul, istericatul profesor din *Virginia Woolf*, pe toți aceștia, și pe mulți alții, împreună, pe fiecare în parte și, mai ales, pe Radu Beligan. Pentru că actorul acesta are o uimitoare putere de comunicabilitate cu sala, o vrea anume a sa ; odată cu prezența sa în scenă, există aproape numai el, și spre el se îndreaptă ochii publicului, cu care el intră într-un dialog prompt. Nu l-am văzut niciodată privind sala, cochetând cu spectatorii, ca unii dintre notorii săi colegi, dar sufletul actorului, grația, farmecul lui cuprinde într-o unică delectare estetică galeriile și lojile.

De astă dată e Mel Edison, un mic burghez american, un ins oarecare, una din furnicile strivite de mușuroaiele zgirie-norilor, trăind o tihnă aparentă, până în clipa în care șoma-

www.cimec.ro Radu Beligan și Valeria Gagealov

Didona Popescu, Radu Beligan și Cristina Bugeanu

jul îl face să se privească mai atent și să privească în jur : mitul prosperității, al bunei-stări, al civilizației, cad ca niște popice supuse bîlelor unui campion perfect. În societatea de consum, Mel și consoarta sa, Edna, rămîn singuri, distruși materialicește, destrămați sufletește și lipsiți de unul din cele mai umane sentimente : speranța. Evident, Neil Simon, despre care opiniile unor ziare ca „Time”, „News Week”, „New York Times”, „Daily News”, sînt excelente, cel puțin așa ne arată programul de sală, e un priceput tehnician de teatru, ale cărui — pare-se — cele mai ilare comedii nu le cunoaștem. Cunoaștem însă piesa — jucată cu titlul *Bărbați fără neveste* — și *Desculț în parc*, film al cărui scenariu îi aparține. Ceea ce face Simon, nu e totuși „bulevard” : e un teatru de replică, de situație, dar nu vulgar, nu bazat și redus la „triunghiul” atîtor consacrați ai teatrului adulterin, e un teatru vesel, dar totuși amar, care încearcă sondajul social, care nu ocolește satira, care năzuiește spre marea literatură. Pe care nu o atinge, ci mai mult o mimează ; totuși, îl cred pe Simon atunci cînd spune : „visul meu este să creez piesa perfectă, unde timp de 119 minute spectatorii să ridă ca nebunii, dar în ultimul minut să fie atît de emoționați încît să plece de la teatru năucii”.

Prizonierul său, însă, încearcă să surprindă nu numai în minutul 120, o Americă fără

fast și publicitate, fără Chrysler și Miami. Este ceea ce a ținut să remarce și reputatul critic francez Jean Jacques Gauthier, care, cu proaspăta spadă de academician la brîu, remarcă tocmăi spiritul caustic, adevărul social al acestei piese, aflată acum în plin succes și la Paris.

Desigur, subiectul e cam linear, replica nu totdeauna spirituală, construcția piesei cam stufoasă și verboasă, situațiile nu foarte originale... Dar, Radu Beligan a salvat totul. Autoironie și sentimental, ros de febra unei neliniști interioare, el reușește să aibă zîmbetul acid, gestul de deznădejde ce pare o flaturare, încremenirea yoghină, într-o compoziție statuară de un haz imens. Replicile, situațiile sînt astfel innobilate, sporese nespuse caratele spectacolului semnat de regizorul Mihai Bercchet, în decorurile Elenei Pătrășcanu-Veakis și în costumele Gabrielei Nazarie.

Reținem, după Beligan, linia tragicomică a Valeriei Gagealov. Scenai „sfînteii familii” în mai trebuie adăugate un pic de ritm și culoare, deși siluetele desenate de Didona Popescu (originală și neașteptată compoziție), Cristina Bugeanu, Anga Șabighian și Gh. Cristescu rețin atenția. Excelentă, suculentă, ca de obicei, traducerea lui Alf Adania.

Un coleg ziarist deplîngea Actorul, care în această piesă primește două căldări cu apă în cap, la interval de o oră. Ce e drept, și Boileau îl certa pe Molière că se ascunde în secul lui Scapin ; chiar sub cămașa udă, îl recunoști însă pe marele actor, oficiînd în mantia mereu imaculată a Thaliei.

Al. P.

